

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

İstanbul'da Bir Lisede Bir Öğrencinin Mezhebi Nedeniyle Ayrımcılığa Uğradığı ve Aşağılandığı İddiaları Hakkında Alt Komisyon Raporu

1. İddialar

Komisyonumuz kayıtlarına 449 numaralı başvuru olarak geçen dilekçede ve 29 Kasım 2007 tarihinde bir gazetede çıkan haberde, Ali KUL Çok Programlı Lisesi birinci sınıf öğrencisi BK'nın bir öğretmen tarafından (ZY) mezhebe dayalı ayrımcılığa uğratıldığı; dövüldüğü, tehdit edildiği ve notlarının düşük verildiği iddia edilmiştir.

BK'nın babası başvuru Ziram KUL'un Komisyonumuza gönderdiği dilekçede; öğretmen ZY'nin Ramazan ayında sınıfa geldiğinde bir şeyler yiyen bir kız öğrenciyi görmesi üzerine bu öğrenciyi "sen oruç tutmuyor musun?" şeklinde bir soru sorduğu, kız öğrencinin "hastayım, oruç tutamadım" şeklinde yanıt verdiği ve bundan sonra öğretmenin sınıfa dönerek "bu sınıfta Alevi var mı?" şeklinde bir soru sorduğu; başvuruçunun oğlu BK'nın da ayağa kalkarak "ben Aleviyim hocam" dediği belirtilmiştir. Bundan sonra, öğretmenin BK'ya "sen nerelisin, sen de mi tutmuyorsun?" şeklinde karşılık verdiği ve daha sonra "senin benden çekeceğin var" dediği ve bu sözlere karşı BK'nın "ben size ne yaptım hocam" şeklinde karşılık vermesinden sonra öğretmenin BK'ya tekme attığı ve bu olaydan sonra aynı öğretmenin BK'yı değişik zamanlarda tartakladığı ve notunu düşük tuttuğu da iddialar arasındadır.

2. Amaç

Anayasa'nın onuncu maddesinin ilk fıkrası; herkesin, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğunu ve aynı maddenin son fıkrası da; devlet organları ve idare makamlarının bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorunda olduklarını düzenlenmiştir. Bundan başka; Anayasa'nın yirmi dördüncü maddesinin ilk fıkrasında herkesin

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetine sahip olduğu belirtildikten sonra aynı maddenin üçüncü fıkrasında da kimsenin dini inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamayacağı ve dini inanç ve kanaatleri dolayısıyla da kınanamayacağı ve suçlanamayacağı vurgulanmıştır.

Komisyonumuza yapılan başvuru; öğrencilerin, sınıf öğretmeni ZY tarafından dini inanç ve kanaatlerini açıklanmaya zorlandığı; belirli bir mezhebe bağlı bir öğrencinin sınıfta aşağılandığı, din ve vicdan özgürlüğünün ihlal edildiği ve bu öğrencinin mezhebinden dolayı öğretmeni tarafından dövüldüğü ve notlarının kasıtlı olarak düşük verilerek ayrımcılığa uğradığı iddialarını içermektedir.

Başta din, vicdan ve kanaat özgürlüğü olmak üzere insan haklarının ihlal edilmesine yol açan her türlü ayrımcılık veya baskıya karşı gerekli girişimlerde bulunmak Komisyonumuzun görevleri arasındadır. Komisyonumuza intikal eden başvuruda, temel hak ve özgürlüklerin ihlal edildiğine dair ciddi emareler olduğu görülmüş ve konunun toplum bakımından önemli olduğu düşünülerek (Amasya’da bir pansiyonda yaşanan olaylar örneğinde de olduğu gibi), olayın gerçek olup olmadığını incelemek ve olay gerçek ise gereken önlemler hakkında ilgili kamu makamlarını ve toplumu aydınlatmak adına ciddiyetle olayın üzerine gidilmesine karar verilmiştir.

Komisyonumuz, bu olayda da, bireysel başvuruyu inceleyerek hem somut olaydaki hak ihlallerini irdeleyip gereğinin yapılmasını sağlamayı, hem de bireysel olaylardan elde edilecek çıkarımlarla insan hakları alanında gerçekleştirilecek genel nitelikli çalışmalara ışık tutmayı amaçlamaktadır.

3. Heyetin Oluşumu

Komisyonumuz Başkanlık Divanı, 30 Kasım 2007 tarih ve 3 sayılı karar ile bir Alt Komisyon kurarak yukarıda belirtilen iddiaları incelemeye karar vermiştir.

Heyet; Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı ve Mersin Milletvekili Prof. Dr. Mehmet Zafer ÜSKÜL, Komisyon Başkanvekili ve Yozgat Milletvekili Mehmet EKİCİ, Komisyon Sözcüsü ve Diyarbakır Milletvekili Abdurrahman KURT ve Komisyon Üyesi ve Sivas Milletvekili Malik Ecder ÖZDEMİR’den oluşan Alt Komisyon ile Komisyon Uzman Yardımcısı Emre TOPAL’dan oluşmuştur.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

4. Görüşmeler ve İncelemeler

Heyet, 3686 Sayılı İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanununun beşinci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen Ankara dışında inceleme yapması yetkisine dayanarak 03 Aralık 2007 tarihinde İstanbul İli Büyükçekmece İlçesi Esenyurt Senti Ali KUL Çok Programlı Lisesi'nde incelemelerde bulunmuştur. İncelemenin sağlıklı yürütülebilmesi adına basına haber verilmemiştir.

Heyet, Büyükçekmece İlçe Milli Eğitim Müdürü, Ali KUL Lisesi Müdürü, olayda adı geçen öğretmen ZY, ayrımcılığa maruz kaldığı iddia edilen BK ve onun babası, BK'nın sınıfından liste üzerinden rastgele seçilen altı öğrenci, BK'nın sınıfında derse giren iki öğretmen ve okuldaki başka bir edebiyat öğretmeniyle görüşmüştür.

4.1. Mağdur Olduğunu İddia Edenler, Olayın Tanıkları ve Okul Müdürü ile Gerçekleşen Görüşmeler

a- Okul müdürü ile görüşme

Alt Komisyon üyeleri ilk önce okul müdürü ile bir görüşme yapmıştır. Müdür Mustafa BAĞDAT, Ziram KUL tarafından olayla ilgili ilk dilekçenin 26.11.2007 tarihinde verildiğini ve bu dilekçenin üst yazıya bağlanarak gereğinin yapılması için İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne gönderildiğini ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün de olay hakkında bir "inceleme" başlattığını belirtmiştir (inceleme henüz sonuçlanmamıştır). Okul müdürü; İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından zaten inceleme başlatıldığı için okul yönetimi olarak bir işlem başlatılmadığını, kendisinin sadece öğretmen ZY ile konuşup olay hakkında bilgi aldığını ve öğretmen ZY'nin kendisine müfredata uygun olarak derslerine devam ettiğini ve sıkıntıların buradan kaynaklandığını söylediğini ifade etmiştir. Okul müdürü, dilekçe verilmeden önce de kendisinin olaydan haberdar olmadığını söylemiştir. Bir soru üzerine, okul müdürü, öğretmenin BK'yı dövmesi sonucu oluşan kızarıklıklarla ilgili kendilerine herhangi bir doktor raporu sunulmadığını da belirtmiştir.

Müdürün, olaylar hakkında sınıftaki diğer öğrencilerle konuşmaması ve olay hakkında başka bir çaba içinde olmaması Alt Komisyon üyeleri tarafından düşündürücü bulunmuştur.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

b- Mağdur olduğu iddia edilen BK ile görüşme

Okul müdüründen sonra mağdur olduğu iddia edilen öğrenci BK ile görüşülmüştür. BK'ya, babasının yaptığı başvuru hakkında bilgi verilmiş ve olayı anlatması istenmiştir.

BK; sınıfa giren öğretmen ZY'nin; sonradan başka sebeplerle okuldan uzaklaştırılan bir kız öğrenciyi Ramazan ayında sınıfta bir şeyler yerken gördüğünü ve herkesin oruçlu olduğu bir zamanda neden yemek yediğini kız öğrenciye sorması üzerine kız öğrencinin hasta olduğunu ve bu sebeple oruç tutmadığını belirttiğini ve ZY'nin kız öğrenciye **“yoksa sen Alevi misin?”** şeklinde bir soru sorduğunu, kız öğrencinin ise bu soru karşısında şaşırıldığını ve Alevi olmadığını söylediğini belirtmiştir. BK, daha sonra öğretmen ZY'nin yerine geçtiğini ve kendisini yanına çağırıp **“sen Alevi misin?”** şeklinde bir soru sorduğunu ve kendisinin **“evet hocam Aleviyim”** şeklinde yanıt verdiğini ve bunun üzerine hocanın **“sen benden çok çekeceksin, bunu bil”** dediğini söylemiştir. Bunun üzerine BK, öğretmen ZY'e **“ne oldu hocam, hayırdır, neden böyle söylediniz?”** şeklinde bir soru yönelttiğini ve öğretmen ZY'nin kendisine yerine geçmesini söylediğini anlatmıştır (Okul disiplin kurulu tarafından BK'nın alınan ifadesinde ise, öğretmenin **‘sınıfta Alevi var mı?’** şeklindeki sorusu üzerine BK'nın öğretmenin yanına gidip ‘ben Aleviyim’ dediği şeklindeki beyanları yer almaktadır.).

BK, öğretmen ZY'nin başka bir öğrenciye tekme atarken öğrencinin çekilmesi sonucu tekmenin kendisine geldiğini söylemiş ve bunun sonucunda kaval kemiği hizasında oluşan yarayı Alt Komisyon üyelerine göstermiştir.

BK, tekme olayından bir süre sonra bir olay daha gerçekleştiğini; öğretmen ZY'nin her zamanki gibi sınırlı olduğu bir zamanda, ders esnasında, sınıfta BK'nın oturduğu taraftan sesler, konuşmalar vb. gelmeye başladığı zaman, ZY'nin direk kendisine doğru geldiğini ve **“ne konuşuyorsun”** diyerek önce yüzüne bir tokat, sonra karnına bir yumruk ve tekrar yüzüne bir tokat attığını söylemiştir (Bu olaya ilişkin olarak, BK'nın babası başvuru Ziram KUL'un arkadaşı olan bir doktorun çalıştığı klinikten alınan ve yüzde ve midenin sol tarafına doğru kızarıklık olduğunu tespit eden bir sağlık durumu raporu vardır).

BK, öğretmen ZY'nin kendisine şiddet uygulamasının sebebi olarak, Ramazan ayında gerçekleşen diyalogu babasına aktarması üzerine, babasının okul müdürü ile görüşmesi ve

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

dilekçe vermesi olduğunu sandığını belirtmiştir. Alt Komisyon üyelerinin soruları üzerine BK, tokat ve yumruk olayının, Ramazan ayında gerçekleşen konuşmalardan yaklaşık kırk beş gün sonra olduğunu, bu iki olay arasında öğretmen ZY'nin kendisine özel olarak bir eylemde bulunmadığını ama genel olarak zaten çok kızgın bir öğretmen olduğunu ve tüm sınıfı aşağılamaya ve sınıfa karşı bela okuma, tükürme ve öğrencilere gavur diye hitap etme şeklindeki davranışlarına devam ettiğini belirtmiştir.

BK, tüm olayların ders saati içinde gerçekleştiğini belirterek diğer sınıf arkadaşlarının olayları görmüş olabileceğini söylemiştir.

Sorular üzerine BK, öğretmenin çok sert biri olduğunu tekrarlamıştır. **Kendisine ‘Sen Alevi misin?’ diye sorduktan sonra ZY'nin derslerde kendisine karşı özel bir aşağılama içinde olmadığını, ama, genel olarak öğretmenin sınıfa bela okuduğunu, öğrencilerle iyi ilişkiler içinde olmadığını tekrar ifade etmiştir.**

BK ile görüşmeden sonra okul müdüründen BK'nın olduğu sınıfın listesi alınmış ve olay hakkında görüşmeler yapmak üzere bu listeden rastgele öğrenciler seçilmiştir.

Rapor hazırlanırken öğrencilerin adları gizli tutulmuştur. Ayrıca, raporun yazımında öğrencilerle okulda gerçekleştirilen görüşme sırasına uyulmamış, öğrencilerin her birinin beyanları bir bütün halinde ama farklı sıralamayla rapora derç edilmiştir.

c- Birinci öğrenci ile görüşme

Komisyonun ne için okula geldiği anlatıldıktan sonra, öğrenciden gördüklerini anlatması istenilmiştir.

Bu öğrenci; Ramazan ayında bir gün, öğretmen ZY'nin sınıfa geldiğinde bir şeyler yiyen bir kız öğrenciyi gördüğü ve ona “neden oruç tutmuyorsun, oruç tutan arkadaşlarının yanında yemek yemeye utanmıyor musun”, “**sen Alevi misin?**” şeklinde sorular sorduğunu ve bundan sonra ZY'nin sınıfa karşı “**içinizde Alevi var mı?**”, “**Aleviler gibi neden oruç tutmuyorsunuz?**” şeklindeki sözlerini duyduğunu söylemiştir. Öğrenci, BK'nın veya başka birinin ayağa kalkarak ‘ben Aleviyim’ dediğini duymadığını ve görmediğini beyan etmiştir.

Bu öğrenci, sınıfın zaten yeni oluştuğunu, sınıf arkadaşlarını çok iyi tanımadığını ve öğretmenin sorusu üzerine kendisinin çok şaşırıldığını sözlerine eklemiştir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

Soru üzerine bu öğrenci, Ramazan ayından sonra öğretmen ZY ile BK'nın arasında çeşitli diyalogların gerçekleştiğini ama öğretmen ZY'nin özel olarak BK'ya "taktığı"nın söylenemeyeceğini; ancak öğretmenin genel olarak sert karakterli olduğunu, öğrencilere pek iyi davranmadığını ve kendilerine karşı "sizden bir şey olmaz", "saksı kafalı" vb. dediğini, erkek öğrencileri (BK dahil) bazen dövdüğünü ama kız öğrencilere karışmadığını, ZY'nin öğrencilere sevgi göstermediğini, ZY'den korktuklarını bildirmiştir.

Bu öğrenci, BK'nın yüzüne ve sol boşluğuna tokat ve yumruk olayını ve bunun üstüne BK'nın ağladığını gördüğünü ama tekme olayını görmediğini söylemiştir.

Öğrenci; öğretmen ZY'nin, dersin konusuna bağlı olarak dini konularda konuştuğunu ama Alevilik veya Alevilerle ilgili Ramazan ayından sonra sınıfta bir daha konuşmadığını da belirtmiştir.

Bu öğrenci, son olarak, '**içinizde Alevi var mı?**' şeklindeki sorunun tüm sınıfı rahatsız ettiğini, bu olaydan önce öğrenciler olarak kendi aralarında kimin nereli olduğu veya inançlar konusunda sorgulama yapma gereği duymadıklarını ama olaydan sonra o sorunun rahatsız edici bir biçimde akıllarında kaldığını belirtmiştir.

d- İkinci öğrenci ile görüşme

Bu öğrenci, öğretmen ZY'nin Ramazan ayında sınıfa girdiğinde sınıfta bir şeyler yiyen bir kız öğrenciyi gördüğünde ona "**neden oruç tutmuyorsun? Sen Alevi misin?**" diye sorduğunu ve kız öğrencinin hasta olduğu şeklinde yanıt vermesi üzerine ZY'nin "**kesin Alevisin**" dediğini duyduğunu ve daha sonra "**Aleviler neden oruç tutmuyorlar zaten ben de bilmiyorum**" şeklinde söylendiğini ve sınıfa karşı "**içinizde Alevi var mı?**" dediğini, bu soru üzerine sınıfta bazı öğrencilerin ellerini kaldırdığını, bundan sonra ZY'nin parmak kaldırmayanlar için de "**biliyorum siz hepiniz Alevisiniz**" dediğini duyduğunu söylemiştir. Bu öğrenci, BK'nın ayağa kalktığını veya "ben Aleviyim" dediğini duymadığını, ZY ile BK arasında herhangi bir konuşma geçip geçmediğini bilmediğini söylemiştir.

Bu öğrenci, Ramazan ayındaki bu olaydan sonra ZY'nin sınıfta Alevilik ile ilgili herhangi bir konuşması olmadığını, ama genel olarak dini konularda konuştuğunu belirtmiştir.

Öğrenci; BK'nın, aşırı olmamakla birlikte yaramaz bir öğrenci olduğunu ve gerektiğinde öğretmen ZY'ye karşılık verdiğini, yine bir gün sınıfta ZY bir şeyler anlatırken BK'nın ZY'nin

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

sözlerinden sonra sürekli “evet, evet” demesi üzerine ZY’nin gelerek BK’ya tokat attığını, BK’nın tokattan sakınmak için yüzünü kapaması üzerine ZY’nin BK’nın sol tarafına vurduğunu ve BK’nın ağladığını gördüğünü söylemiştir.

Görüşülen ikinci öğrenci de, Ramazan ayındaki konuşmalardan sınıfın rahatsız olduğunu ifade etmiştir.

ç- Üçüncü öğrenci ile görüşme

Üçüncü öğrenci “Ramazan ayında bir arkadaşımız yemek yiyordu sınıfta, zil çaldı, öğretmen ZY dersine geldi, bu sırada arkadaşımız yemeğini sıranın altına koyacakken hocamız gördü ve ‘sen utanmıyormusun yemek yemeye, burada oruç tutanlar var, **sen Alevi misin?**’ dedi, bunun üzerine arkadaşımız da ‘ben hastayım tutamıyorum hocam’ dedi, bundan sonra hocamız ‘**aranızda Alevi var mı?**’ dedi ve bundan sonra BK ayağa kalktı ‘ben Aleviyim’ dedi, sonra hocamız ‘**senin benden çekeceğin var, bu Aleviler neden oruç tutmaz neden namaz kılmazlar**’ şeklinde konuştu, olaylar bu kadardır” biçiminde, gördüklerini Alt Komisyon üyelerine aktarmıştır.

Öğrenci, “başka bir zaman da bir arkadaşımız yerinden kalktığı için hocamız kızdı, o öğrenciye tekme attı ama tekme BK’ya geldi” demiştir.

Bu öğrenci, sözlerinin devamında, ZY’nin okuldaki en sinirli öğretmen olduğunu, BK’nın da hakkını savunan ve aynı zamanda ders içinde konuşan bir öğrenci olduğunu ama hocaların onu uyarması üzerine sustuğunu, öğretmen ZY’nin Ramazan ayındaki diyaloglardan sonra BK’ya daha fazla karıştığını, sanki “ona zıddı varmış gibi davrandığını” söylemiştir. Alt Komisyon üyelerinin, öğretmen ZY’nin BK’ya Alevi olduğu için mi yoksa derslerde konuştuğu için mi kızdığı sorusunu tekrar sorması üzerine öğrenci, ZY’nin BK’ya kızmasının nedenini tam olarak bilemeyeceğini ama diğer öğrencilere nazaran BK’ya açık bir biçimde daha sert davrandığını ifade etmiştir.

d- Dördüncü öğrenci ile görüşme

Dördüncü olarak görüşülen öğrenci “Ramazan ayının sonlarına doğruydu herhalde, bir kız arkadaş hastaydı bir şeyler yiyordu, dışarıda yemişti ağzında bir şeyler vardı içeri girdi, sonra hoca kızın bir şeyler yediğini gördü ve sen oruç tutmuyor musun falan dedi, kızla tartıştı, sonra ‘**bu sınıfta Alevi var mı?**’ dedi, bundan sonra BK ayağı kalktı ve ‘ben Aleviyim’ dedi, bunun

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

üzerine hoca ‘**senin bu sene benden çekeceğin var**’ dedi ve o olay orada kapandı, sonra derse başlandı” şeklinde beyanlarda bulunmuştur.

Alt Komisyon üyelerinin, öğretmen ZY’nin BK’ya Alevi olmasından dolayı herhangi kötü bir davranışı olup olmadığını sormaları üzerine öğrenci; “Aleviliğinden dolayı olduğunu tahmin etmiyorum ama, Ramazan ayındaki olaydan sonra ben başka bir şey daha gördüm. BK en arka sırada oturuyordu sonra konuşmalar falan oldu orada, tam bilmiyorum o kısmı ama, hoca gitti BK’nın sol boşluğuna yumruk attı, orası kızarmıştı ve BK ağlamıştı, daha sonra benim okula gelmediğim bir günde de buna benzer bir şeyler olmuş olabilir ama tam bilmiyorum.” demiştir.

Alt Komisyon üyelerinin, öğretmen ZY’nin derslerde öğrencilere yaklaşımını ve ders dışı konularda, Cumhuriyet veya Atatürk ile ilgili konuşup konuşmadığını sormaları üzerine öğrenci “ZY, Atatürk veya Cumhuriyetle ilgili herhangi bir şey söylemedi ama edebiyat dersimizin konuları genelde dine yönelikti, konuyla ilgili olarak konuşuyordu, her konuda dinle ilgili bir şiir vb. olduğu için dinle ilgili konuşuyordu” demiştir.

e- Beşinci öğrenci ile görüşme

Bu öğrenci “Ramazan ayında bir kız arkadaş bir şeyler yiyordu, o sırada hoca geldi, neden yemek yiyorsun diye kızdı, o arkadaşına ‘**sen Alevi misin?**’ diye sordu, kız arkadaşımız da ‘hayır hocam, hastayım’ dedi, bundan sonra hoca ‘**sınıfta Alevi var mı?**’ diye bir şeyler sordu ama ben BK’nın ayağa kalkıp bir şeyler dediğini veya hocayla konuştuğunu görmedim” demiştir.

Alt Komisyon üyelerinin soruları üzerine, öğrenci; öğretmen ZY’nin BK’ya “taktığını”, BK’nın bir şeyler söylemesi üzerine ZY’nin BK’nın karnına yumruk attığını ve onu tekmelediğini ve bundan önce de ZY ile BK arasında böyle bir dayak olayının olduğunu duyduğunu ama kendisinin bunu görmediğini, tüm bunların BK’nın Alevi olmasından kaynaklanabileceği gibi BK’nın derste çok konuşan bir öğrenci olmasından da kaynaklanmış olabileceğini ama genel olarak BK’nın dayak yiyebilecek kadar da haylaz bir öğrenci olmadığını söylemiştir.

Alt Komisyon üyelerinin soruları üzerine öğrenci; ZY’nin, ‘**sınıfta Alevi var mı?**’ şeklindeki sorusunun kendisini çok rahatsız ettiğini, o günden sonra öğrenciler arasında kimlerin Alevi olduğuna yönelik konuşmaların olduğunu belirtmiştir. Yine Alt Komisyon üyelerinin sorusu üzerine öğrenci; Ramazan ayındaki diyalogdan sonra sınıfta ZY’nin Alevilikle ilgili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

herhangi bir konuşması olmadığını, ders içeriğinin dinle ilgili olmasından dolayı derslerde dini konulardan da sıkça bahsettiğini ifade etmiştir. Öğrenci, öğretmen ZY'nin genel olarak sinirli biri olduğunu, düşük not verdiğini, öğretmene soru sormakta çekindiklerini de sözlerine eklemiştir.

f- Altıncı öğrenci ile görüşme

Bu öğrenci “bir kız arkadaşımız bir şeyler yiyordu, sonra hoca derse geldi, kız öğrenciyi görünce ‘sen oruç tutmuyormusun Ramazan ayındayız’ dedi, buna karşılık kız öğrenci de ‘hayır hastayım hocam’ dedi, sonra hoca sınıfa ‘**Alevi var mı?**’ diye sordu ve bunun üstüne BK ayağa kalkmadan el kaldırdı, hoca da BK’ya ‘**senin benden çekeceğin var**’ dedi. BK’nın Alevi olduğunu öğrendikten sonra hocanın onunla diyalogları arttı ama BK da altta kalmıyordu, saygılı bir şekilde tepkisini ortaya koyuyordu.” şeklinde konuşmuştur.

Alt Komisyon üyelerinin, ZY'nin davranışlarını nasıl karşıladığı sorusu üzerine, öğrenci; ayrımcılığın çok saçma ve kendisinin de bu tip şeylerin karşısında olduğunu, böylesine ayrımların geçmişte olduğunu, kimsenin başkalarının nereli veya Alevi olup olmadığı ile ilgilenmemesi gerektiğini, kendisinin bu olayı ayrımcılık olarak algıladığını belirtmiştir. Alt Komisyon üyelerinin soruları üzerine öğrenci; BK’nın Alevi olduğunu öğrendikten sonra ZY'nin ona karşı davranışlarının değiştiğini, BK’ya “taktığı”nın söylenebileceğini, hatta yakın bir zamanda BK’ya vurur gibi yaptığını ve belki de çok hızlı vurması üzerine BK’nın ağladığını, bundan sonra da öğretmen ZY'nin “bu yumruk mu sen yumruk görmemişsin” dediğini belirtmiştir.

Alt Komisyon üyelerinin soruları üzerine öğrenci; öğretmen ZY'nin çok sert bir insan olduğunu, notu kıt bir öğretmen olarak bilindiğini ve geçmişte ZY'nin başka birisini dövdüğünü görmediğini ve duymadığını ifade etmiştir.

g- Tanık öğrencilerin ifadelerindeki ortak noktalar

Alt Komisyonun görüşme yaptığı ve BK’nın sınıf arkadaşı olan öğrencilerin beyanlarında;

- Öğretmen ZY'nin, Ramazan ayında bir kız öğrenciyi yemek yerken gördüğünde ‘neden oruç tutmuyorsun, sen Alevi misin?’ dediği,
- Bu diyalogdan sonra ZY'nin sınıfa dönerek ‘sınıfta Alevi var mı?’ dediği,
- **Böylesine bir sorunun öğrenciler arasında huzursuzluk yarattığı, bu olaydan sonra öğrenciler arasında sınıfta kim Alevi kim değil gibi konuşmalar yaşandığı ve bu olayın öğrencilerin akıllarında kaldığı,**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

- ZY'nin BK ile girdiği bu diyalogdan sonra BK'nın öğretmenden en az bir kez dayak yediği,
- Ramazan ayında geçen Alevilik ile ilgili konuşmadan sonra öğretmen ZY'nin Alevilik konusunda bir daha konuşmadığı,
- Öğretmen ZY'nin çok sert biri olduğu, öğrencilere sevgi göstermediği, öğrencilerin öğretmenlerine soru sormaktan bile çekindikleri,
- Sınıfta herkesin edebiyat dersinde notunun düşük olduğu (35 kişiden sadece bir öğrencinin beş üzerinden bir aldığı, geri kalan öğrencilerin hepsinin beş üzerinden sıfır aldığı anlaşılmıştır),
- ZY'nin edebiyat dersindeki konuların dine bağlı olmasından dolayı dini konulara girdiği, ünitelerdeki materyallerin dini konular içerdiği

ortak noktalar olarak ortaya çıkmıştır.

Ayrıca,

- Öğretmen ZY'nin Ramazan ayında “**sınıfta Alevi var mı?**” diye sormasından sonra BK'nın (Komisyonumuza verilen dilekçede belirtildiği şekilde) ayağa kalkarak “ben Aleviyim” dediği, bu olaydan sonra öğretmen ZY'nin BK'ya “taktığı”,

şeklindeki iddiaların öğrencilerin bir bölümünün beyanlarında yer aldığı görülmüştür.

ğ- BK'nın babası Ziram KUL ile görüşme

BK ve BK'nın sınıfından listeden rastgele seçilen öğrenciler ile yapılan görüşmelerden sonra Komisyonumuza başvuran BK'nın babası Ziram KUL ile görüşülmüştür.

Ziram Kul; “çocuğum ZY'den dayak yemiş ama bana ilk önce söylememişti, geçen 25 Kasım tarihindeki veli toplantısında hocayla (ZY) görüştüm, bir şeyler sorduğumda hoca ters cevaplar veriyordu bana, sonra hocayı koridorda yakaladım, hocam çocuğum durumu nasıl diye sordum ama hoca demek ki bizim durumumuzu öğrenmiş (başvurucu burada durumumuz derken Alevi olduğunu kastetmektedir) önceden, ‘çocuğum durumu iyi değil, başka okul bulamadın mı, burası sürgün yeri’ dedi, ben de dedim ki hocam burası devlet okulu, hem öğrencinin iyi olması öğretmenden ve okulun yönetiminden geçer dedim. Sonra bana memleketimi sordu, ...ilçesindenim dedim, hangi köyden olduğumu sordu, tabii biz orada biliyoruz hangi köyde kim

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

var, sonra ‘iyi’ dedi geçiştirdi ve çekti gitti. Sonra ben eve geldim, oğlumla konuştum, oğlum sen sıfır almışsın, nedir bu durum dedim. Oğlum da ‘ben korkuyorum, öğretmenim beni psikolojik baskı altına aldı’ dedi. Sonra bana, Ramazan ayındaki ZY ile olan diyalogunu anlattı. Sonra gittim (26 Kasım 2007 tarihinde) müdürle konuştum, ‘ayrımcılık yapmaya hakkınız yok, 80’den önce biz bunları yaşadık, olay başka yönlere gider, gereğini yapın’ dedim. Aynı gün okula dilekçe verdim ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü’ne de dilekçe verdim. Çocuğumun bacağına da yara vardı, özel bir klinikten rapor aldım.” demiştir.

Baba Ziram KUL; ZY’nin, Esenyurt Belediye Başkanı’na gittiğini ve Başkanın kendisini çağırtdığını, şikayetinden vazgeçirmek için araya Belediye Başkanı’nı sokmaya çalışıldığını belirtmiştir (Ziram KUL Esenyurt Belediyesi çalışanı olduğunu söylemiştir).

4.2. Aleyhinde İddialar Bulunan Öğretmen ZY ile Gerçekleşen Görüşme ve ZY’nin Daha Önceki Tarihlerde Geçirdiği Soruşturmalar Sonucu Aldığı Cezalar

a- Öğretmen ZY ile görüşme

Başvurucu Ziram Kul ile yapılan görüşmeden sonra aleyhinde ayrımcılık yaptığı iddiasında bulunulan öğretmen ZY ile görüşülmüştür. Komisyonumuza yapılan başvuru ve hakkındaki şikayet ZY’e anlatılmış ve olay hakkında bilgi vermesi istenilmiştir.

Öğretmen ZY; “Bu öğrencinin söyledikleri ve rapor da tamamen uydurmadır. Ramazan’da kız öğrenci ders zamanı sınıfta yemek yediği için ‘kızım neden sınıfın içinde yemek yiyorsun’ dedim, ‘acıktım’ dedi, ben de ‘derste yenmez ki hem burada oruç tutanlar da var, biraz saygılı ol, git kantinde ye’ dedim ve asla ‘sen Alevisin’ şeklinde bir söz söylemedim. Sonra kız öğrenci başka bir şey demeden yerine oturdu, bu esnada BK ile bir diyalogum olmadı. BK ile diyalogum daha sonra gerçekleşti. Ben ... ilçesinde doğdum, BK da bana dediki hocam biz de aynı ilçedeniz. Ben de ona ‘ben senin ... ilçesinden olduğuna falan inanmıyorum’ dedim, bana şaka yaptığını sandım. Hatta BK’ya kimliğimi uzatıp nereli olduğumu gösterdim ve ‘**bundan sonra benden çekeceğin var**’ dedim. Ama bu sözü söylerken kendisinin hemşehrisi olduğumu, kendisiyle daha yakın ilgileneceğimi, başarısı ve adam olması için elimden geleni yapacağımı kastettim.” demiştir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

Öğretmen ZY'e, Alt Komisyon üyeleri tarafından, sınıfta bir kız öğrenciye Ramazan ayında yemek yediği için **'sen Alevi misin?'** veya sınıfa karşı **'içinizde Alevi var mı?'** şeklinde sorular sorduğu ve bunun üzerine BK'nın ayağa kalkıp **'ben Aleviyim'** dediği şeklindeki iddialar bir kez daha hatırlatılmış ve kendisinin bu iddialar hakkında net bir yanıt vermesi istenmiş ama öğretmen ZY bu olayları yalanlamamış ve **" 'elimden çekeceğin var' ifadesini sarf etmem işte o olay esnasında oldu, öğrenciler bu 'elimden çekeceğin var' ifadesini yanlış anlamış olabilir"** demekle yetinmiştir.

Alt Komisyon üyelerinin, bu olaydan sonra BK ile olan ilişkileri hakkındaki soruları üzerine ise ZY; BK'nın çok yaramaz bir öğrenci olduğunu ve sınıfın düzenini bozduğunu, yine böyle yaramazlık yaptığı bir gün kendisinin BK'yı konuşmaması için **hafifçe yan tarafından dürttüğünü** ama olayda velinin ve basının abarttığı kadar kasıtlı bir şiddetin söz konusu olmadığını, BK'ya karşı başka bir fiziki temasının da olmadığını söylemiştir. Alt Komisyon üyelerinin, BK'nın kaval kemiği hizasındaki yara ve tokat ile BK'nın sol boşluğuna vurulması sonucu olduğu iddia edilen ve özel klinikten alınan rapora konu olan kızarıklıklar hakkındaki ısrarlı soruları üzerine ise ZY; kendisinin kesinlikle BK'ya vurmadığını, sadece daha önce de belirttiği gibi BK'nın susması amacıyla sol tarafından dürttüğünü tekrarlamış ve tüm bu olanların esasen kendisine karşı **"tezgah"** olduğunu iddia etmiştir.

Bunlardan sonra ZY; bazı kesimlerin, müfredata bağlı olarak anlatılan konularda Alevi kelimesinin geçtiği her durumda olayı yanlış anladığını; müfredatın esasen dini konuları da içerdiğini ve bu sebeple konuların daha iyi anlaşılmasını sağlamak üzere derslerinde dini konulara girdiğini ifade etmiştir.

Alt Komisyon üyelerinin, sınıfın notlarının düşüklüğü hakkındaki soruları üzerine ise ZY; kendisinin de bu durumdan rahatsız olduğunu ama bazı öğrencilerin dersin sağlıklı yürütülmesine engel olduklarını ve başarısızlığın asıl sebebinin bu olduğunu, kendisinin bu durumu gidermek için (öğrencilere ödev vermek vb.) değişik yöntemler uyguladığını ama sorunun henüz halledilemediğini, olaya konu olan sınıfın liseye henüz yeni başladığını ve sorumsuz hareketler içinde olduklarını söylemiştir.

Alt Komisyon üyeleri tarafından; Ramazan ayındaki olaylar ve bir kız öğrenciye karşı **"sen Alevi misin?"** ve sonra sınıfa karşı **"içinizde Alevi var mı?"** şeklindeki soruların gerçek

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

olup olmadığı ZY'e son kez sorulmuş ve son kez konu hakkında daha net açıklamalar yapılması istenmiştir. **ZY ise bu iddialara karşı “o sınıfta kesinlikle öyle bir şey olmadı” şeklinde yanıt vermiştir.** İddiaların nereden kaynaklandığı sorusu üzerine ise ZY, öğrencilerin örgütlü bir şekilde hareket ettiğini ve iddiaların aslısız olduğunu yinelemiştir. Aynı zamanda ZY, müfredat gereği derslerde Alevilik gibi bazı konular üzerinde durulması gerektiğini ve müfredat değişmedikçe böylesi sıkıntıların olabileceğini belirtmiştir.

İstanbul'da aynı bölgede dört ayrı okulda görev yapmasının nedeni sorulduğunda, ZY; bu yörenin insanların aynı yerlerden gelmiş olan ve akrabalık bağları bulunan insanlar olduğunu, görev yaptığı okulların hepsinde aynı ailelerin çocuklarının okuduğunu, bu nedenle bölgede kendisine karşı bir tepkinin olduğunu ifade etmiştir.

b- Öğretmen ZY hakkında bilgi

Öğrencilerin, öğretmen ZY hakkındaki ifadeleri dinlendikten sonra, öğretmen ZY'nin öğretmenlik hayatı boyunca öğrencilere davranışları ve daha önce böylesine olaylara sebebiyet verip vermediğinin öğrenilmesi gereği doğmuştur. İlçe Milli Eğitim Müdürü ve Okul Müdürüne, öğretmen ZY hakkında daha önce soruşturma geçirip geçirmediği sorulmuş, soruşturma geçirdiği anlaşılınca ilgili dosyaların Komisyonumuza gönderilmesi istenmiştir.

Komisyonumuza 5 Aralık 2007 tarihinde Büyükçekmece Kaymakamlığı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gelen yazıda, Komisyonumuz kayıtlarını da geçen Ziram KUL'un şikayetçi olduğu konu hakkında öğretmen ZY aleyhinde bir soruşturma başlatıldığı ve olayı inceleyen muhakkik tarafından öğretmen ZY'nin delillerin karartılmasını önlemek amacıyla başka bir okulda görevlendirilmesinin daha uygun olacağı belirtilen yer almaktadır. Bunlardan başka, öğretmen ZY'nin daha önce geçirdiği bir soruşturma sonucunda (1999); eğitim ve öğretimin gerektirdiği bir öğretmende bulunması gereken etik ve bilimsel çalışmanın öğrencilere aktarılması bakımından bulunması gereken hasletlerin bulunmadığı, öğrencilerle iyi bir diyalogunun olmadığı, öğrencilerle argo konuştuğu ve zaman zaman öğrencilere karşı sınıfta bırakma tehdidinde bulunduğundan dolayı 1/8 oranında aylıktan kesme cezası aldığı; yine başka bir soruşturma sonucunda ise (2004), öğrencileri zaman zaman dövdüğü, bir öğretmene yakışmayacak şekilde öğrencilere “mankafa, salak, sepet kafa, geri zekalı” gibi hitaplarda bulunduğu, öğrenci başarısını değerlendirmede tutarsız davranarak öğrencilerin derse ve

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

öğretmene karşı güven duygularının azalmasına neden olduğu, öğrenci ve velilere “çete üyesi, çete başı” gibi aşağılayıcı ithamlarda bulunduğu sebeplerine bağlı olarak (kıdemi de göz önünde tutularak) 1/4 oranında aylıktan kesme cezası verildiği anlaşılmıştır.

4.3. Okuldaki Diğer Öğretmenlerle ve İlçe Milli Eğitim Müdürü ile Gerçekleşen Görüşmeler

a- Aynı Lise’de başka bir edebiyat öğretmeni ile görüşme

Öğretmen ZY’nin, ders konularının içeriğinden dolayı Alevilik vb. konulara girmek zorunda kaldığı ve sınıfta gerilimin bundan dolayı doğduğu iddiası üzerine aynı okuldan bir başka edebiyat öğretmeni ile görüşülmüştür. Alt Komisyon üyelerinin çeşitli soruları üzerine edebiyat öğretmeni; “ZY hakkında, kişiliği konusunda olumsuz bir şey görmedim, öğrencileri ile belki not konusunda sorunlar yaşıyor olabilir, sert bir öğretmen olup olmadığını bilmiyorum öğrencilere kızdığını biliyorum ama dayak atıp atmadığını bilmiyorum. Ders esnasında Alevilik ile ilgili konulara girdiği şeklinde herhangi bir şey duymadım, gazetede yer alan ve BK ile arasında geçen olayları anlatan haber dışında başka bir şikayetten de haberim yok. Gazetede haberin de olaydan yaklaşık iki ay sonra çıkmasına şaşırırım. Sınıftaki otuz beş öğrenciden otuz dördünün sıfır alması normal değil ama o hocanın yazılı kağıtlarını okuma yöntemini de bilemiyorum.” demiştir. Alt Komisyon üyelerinin lise birinci sınıf müfredatında Alevilik veya mezheplere yönelik konuların bulunup bulunmadığını sormaları üzerine edebiyat öğretmeni; **halk edebiyatı konuları anlatılırken Alevilik konusunun dersin içeriğinde yer aldığını, lise birinci sınıf müfredatında eğitim döneminin başlamasından bugüne kadar geçen dönemde mezhepler vb. şeklinde bir konunun ancak çok yüzeysel olarak işlenmiş olabileceğini ama her ihtimalde mezhepsel tartışmalara zemin hazırlayan bir müfredatın söz konusu olmadığını söylemiştir.**

b- BK’nın bulunduğu sınıfın derslerine giren başka bir öğretmen ile görüşme

Aynı lisede görevli bir edebiyat öğretmeni ile yapılan görüşmeden sonra BK’nın derslerine giren başka bir branşta öğretmen ile görüşülmüştür. Alt Komisyon üyelerinin soruları üzerine öğretmen; BK’nın bulunduğu sınıfın diğer sınıflardan esasen çok farklılık göstermediğini, sınıfın başarısının genel olarak çok yüksek olmadığını, BK’nın sınıfın yaramaz öğrencilerinden biri olduğunu, BK’nın kendisine karşı bir saygısızlığı olmadığını ama derste çok konuşan ve

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

hareketli bir öğrenci olarak dikkat çektiğini belirtmiştir. ZY hakkında ise bu öğretmen; ZY'nin değişik bir davranışını görmediğini ve duymadığını ancak genel olarak sınavlarda zor sorular sorduğunu ve notunun genel olarak düşük olduğunu duyduğunu ifade etmiştir.

c- BK'nın bulunduğu sınıfın derslerine giren diğer bir öğretmen ile görüşme

Bu öğretmen; okulda yaklaşık bir aydır çalıştığını, BK'nın sınıfının okulun ortalamasında yer alan bir sınıf olduğunu, öğretmen ZY'yi ise pek tanımadığını belirtmiştir. Gazetede yer alan BK ile ilgili haber ve BK'nın velisinin iddiaları hakkında ise; olayın bu kadar büyüüleceğini daha önceden tahmin edemediğini, ortamın gereksiz yere gerilmiş olabileceğini ifade etmiştir.

ç- Büyükçekmece İlçe Milli Eğitim Müdürü ile görüşme

Alt Komisyon son olarak Büyükçekmece İlçe Milli Eğitim Müdürü Hüseyin Avni SANDIKÇI ile görüşmüştür. SANDIKÇI; BK ile öğretmen ZY arasında geçen olaylarla ilgili araştırma yapmak üzere bir muhakkik tayin edildiğini, incelemelerin sürdüğünü belirtmiştir.

5. Sonuç

1- İddia konusu olay ile ilgili tüm taraflar dinlenmiş, tanıkların görüşlerine başvurulmuştur.

BK'nın sınıf arkadaşı öğrencilerin beyanlarında da yer aldığı şekilde öğretmen ZY'nin, Ramazan ayında derse geldiğinde bir şeyler yemekte olan bir kız öğrenciyi gördüğünde oruç tutmadığı için ona karıştığı, sonra sınıfa dönerek **'içinizde Alevi var mı?'** dediği şeklindeki iddialar inandırıcı bulunmuştur. Kaldı ki, öğretmen ZY de, yukarıda da belirtildiği gibi, hakkındaki iddialara bir açıklık getirememiş, aynı sorulara farklı zamanlarda değişik yanıtlar vermiş, aleyhindeki iddiaları çürütmede yetersiz kalmıştır. Hatta, öğretmen ZY bir beyanında, sınıfta Alevilik ile ilgili oluşan gerilimin müfredattan kaynaklandığını bile söylemiştir.

2- Öğretmen ZY'nin Ramazan ayında, sebebi ne olursa olsun oruç tutmayan bir öğrenciyeye neden oruç tutmadığını sorması, din ve vicdan özgürlüğü ile bağdaşmaz bir yaklaşım olarak kabul edilmiştir.

3- Öğretmen ZY'nin Alevi olduğundan dolayı BK'nın notlarını düşürdüğü iddiası inandırıcı bulunmamıştır. Sınıfın neredeyse tamamının söz konusu dersten sıfır alması ve

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

öğretmen ZY'nin daha önceki görev yerlerinde de not verirken aynı tutumda olduğu Alt Komisyonunun bu kanaatini desteklemektedir.

4- Ramazan ayında sınıfta gerçekleşen Alevilik ile ilgili konuşmalardan sonra BK'nın öğretmen ZY'den en az bir kez dayak yediği anlaşılmıştır.

5- Öğretmen ZY'nin '**İçinizde Alevi var mı?**' şeklindeki sorusunun, din ve vicdan özgürlüğü ile kimsenin dini inanç ve kanaatlerini açıklamak zorunda olmadığı şeklindeki açık Anayasa hükümlerine aykırılık teşkil ettiği saptanmıştır.

6- En genel anlamıyla ayrımcılık, bir şekilde (cinsiyet, ırk, din, mezhep, dil vb.) diğerlerinden farklı olanların, nesnel bir ölçüte dayanmadan farklı muameleye tabi tutulmasıdır. Ayrımcılık yasağı da, her türlü haktan, herhangi bir makul gerekçe olmadan, herhangi bir kimsenin yararlanmasının engellenememesini amaçlamaktadır.

'İçinizde Alevi var mı?' şeklindeki sorunun, Alevi olsun veya olmasın tüm öğrencilerde rahatsızlık yarattığı görülmüştür. Bu durumdan, Alevi olan öğrencilerin daha fazla etkileneceği açıktır. Öğrencilerin ifadelerinden de anlaşıldığı gibi, Ramazan ayındaki olaydan sonra, öğrencilerin, sınıfta kimin Alevi olup olmadığı şeklinde sorgulamalara giriştiği anlaşılmıştır. Bu bağlamda; "İçinizde Alevi var mı?" şeklindeki bir soru, Alt Komisyon tarafından, ayrımcılık yasağı ile amaçlanan toplumsal faydayı ortadan kaldıracak nitelikte ve yoğunlukta görülmüştür. Sonuç olarak, somut olayda, 'İçinizde Alevi var mı?' sorusu, Alevi mezhebine bağlı herhangi bir öğrenci üzerinde, daha sonradan ayrımcı nitelik taşıyan eylemlerle desteklenese bile, Alt Komisyon tarafından, ayrımcılık olarak kabul edilmiştir.

7- İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından görevlendirilen soruşturmacı tarafından öğretmen ZY'nin, soruşturmanın selameti bakımından başka bir okulda görevlendirilmesini önerdiği, bunun üzerine ZY'nin hemen başka bir okulda görevlendirildiği, ardından yapılan değerlendirme sonucunda da açığa alındığı bilgisi edinilmiştir.

8- Olayda kusuru bulunan öğretmen ZY hakkında yetkili makamlarca başlatılan işlemler en kısa zamanda sonuçlandırılmalıdır.07.12.2007.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

Prof. Dr.M. Zafer ÜSKÜL
Mersin Milletvekili

Mehmet EKİCİ
Yozgat Milletvekili

Abdurrahman KURT
Diyarbakır Milletvekili

Malik Ecdar ÖZDEMİR
Sivas Milletvekili